NAM THỨ MƯỜI HAI SỐ THỨ 2325 MỖI SỐ : 0$02 NGÀY THỨ SÁU 16 DECEMBRE 1924

RÉSIDENCE SUPÉRIEURE DU TONKIN

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

HANOI

	Một năm	Sáu tháng	Ba tháng	Một tháng
Cả làng và các công-sở	6$00	3$00	1$50	0$60
Các công-sở	6$90	3$50	1$75	0$70
Sáu tháng	6$30	3$20	1$60	0$55
Ba tháng	6$20	3$20	1$60	0$55
Một tháng	6$00	3$00	1$55	0$50
Nước ngoài, ngoài địa-hạt xứ Đông-Pháp và các thuộc địa Pháp	9$00	4$50	2$25	0$80
Ngoại-quốc	12$00	6$00	3$00	1$00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres toutes les rédactions doivent être adressées au directeur
61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-TỐ
Rédacteur en chef : PHẠM-HỮU-LỤC
Administrateur-gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES

Décomptées à raison de 2 lignes au centimètre de hauteur, sur 0=065 de large
Une seule insertion . . . . 0$30 la ligne
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion . . . . . 0$25 la ligne
Réclame dans la 1re page. . . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 la ligne
On traite à forfait pour les contrats importants.

Dư-luận có ảnh-hưởng đến nền phong-hóa trong xã-hội

Ở đời có một cái thế-lực rất mạnh, dù kích khuyến cho người ta làm được điều hay, nhắn cấm được người ta làm sự dở, lại mạnh hơn sự ban thưởng của triều đình, và lời răn dạy của phụ huynh; cái mãnh lực ấy là gì? tức là cái ý-kiến chung của công-chúng mà phát ra làm lời chê khen chung vậy. Lời chê khen chung của công-chúng chánh-đáng hay là không chánh đáng, là vì cái tập thượng mỗi đời khác nhau, mà có ảnh-hưởng đến xã hội rất là lớn.

Trước hết hãy nói cái dư-luận về quan-trường, ở đời nào mà lập-thượng lấy liêm khiết chánh trực làm trọng, lời phẩm-bình của công-chúng đều lấy đó làm tiêu chuẩn, thì những người ở trong quan trường, tất phải lo hết bổn phận mình đối với dân với nước, tinh nết phải giữ cho ngay thẳng, không dám tìm đường ngang lối tắt để cầu cho mau thăng, pháp-luật phải giữ cho công bằng, không dám có đổi trắng thay đen để cầu cho nặng túi. Gián-hoặc cũng có người giỏi cái thủ-đoạn toàn-doanh bòn-tầu vơ-vét tham-lam, thì tuy quan có mau to, tiền có mau giàu, lại vì có tài gian giảo mà tránh khỏi phép nước, mà tiếng «quan ngang» tiếng «của đút», miệng tiếng mỉa mai ấy, bia miệng để bao giờ mòn. Vì thế, núi Thái ai chẳng muốn tựa, hơi đồng ai chẳng phải mê, mà người ta vẫn còn biết lấy xu-phụ quyền-thế làm xấu-xa, lấy cái cử quan thanh-bạch làm danh-giá, chẳng phải là nhờ về dư-luận chánh-đáng, mà những người giữ được cái đức chánh trực và cái tính liêm-khiết ấy ư?

Cũng có đời thì tập thượng lại khác hẳn thế, mà dư-luận cũng thiên đi, đối với những người ở trong quan trường, không kể gì chánh trực hay là tà khúc, liêm khiết hay là tham ô, cứ thấy ai ngồi cao tiền nhiều, thì đem lòng hâm mộ; những người không dám theo qui-đạo, không dám muội lương-tâm, đành chịu chậm trễ, đành chịu thùng thiếu, thì lại cho là vụng dại không biết tìm thầy, thật thà không biết bới việc; người ta mới thiên phương bách kế để len lỏi vào trong quan trường, rồi lại siểm mị xu thừa để cho vững thần thế; khi đã được quan, đã tốt thế, thì tha hồ mà bòp nặn, mà vơ vét, đến khi túi tham đã đầy, thì lại tha hồ mà ăn sung mặc sướng, mua đất tạo nhà, không còn e lệ dụt dè gì nữa, hình như cho cái nghề làm quan để kiếm tiền cũng như cái nghề đi buôn để kiếm lãi, là cái quyền lợi của mình sẵn có, không còn có hổ thẹn gì.

Thứ nói đến dư-luận về sự giao-tế trong xã hội. Ở cái đời tinh nết còn chất phác, thì dư luận cũng trọng bề thật thà; trong xã-hội người ta thông công dịch sự với nhau, phần nhiều vẫn giữ được lối trung hậu, có phải người đời ấy không biết lối điêu đào quỉ quyệt đâu, là vì sợ mang cái tiếng phản bạn lừa thầy, tuy có lắm bạc nhiều tiền, mà nể tiếng thế cười chê, mất hẳn cái danh giá của mình ở trong xã-hội.

Còn đến cái lúc thời thế đã biến thiên, lòng người đã thay đổi, ai cũng chỉ chăm lấy nết lợi làm đầu, những bậc đại-cổ phú-thương lừng lẫy có tiền nghìn bạc vạn, mà xét ra cái nền cự-phú ấy, thì phần nhiều do sự phản trắc lừa dối mà gây nên, có lẽ cái câu: « Vi phú bất nhân », ở đời ấy mới thật đúng. Thế mà người đời tư-tưởng đã khác, rồi chê khen cũng sai, lại cho thế làm giỏi làm tài, mà đua nhau bắt chước, chỉ chăm chăm làm giàu, không kể gì cách làm giàu có chính đáng hay là không chính đáng, không kể gì thể diện không nghĩ gì lương-tâm, chỉ rình ai có chút nhỡ bệnh để giở cái thủ đoạn bóc lột, đến nỗi trong việc giao tiếp, ai cũng phải giữ mình như miếng mộc, không còn chút gì tin cậy được nhau, khiến cho trong xã hội bầu như không có liêm-sỉ, không có thành-tín, biến thành ra một cái biển-cực to.

Xem thế thì biết dư luận có cái thế lực mạnh biết là chừng nào; người này như thế, người kia cũng như thế, lâu dần thành ra thói quen, đến lúc đã thành ra thói quen, thì như gió thổi, như sóng rồi, không có cái gì ngăn cản lại được nữa. Dư luận mà đã đến dảo-điên hay dở, thì thế biến chỉ có một ngày một kém, nhân-tâm chỉ có một ngày một hư, khiến cho những người có lòng mẫn thế thương thời, biết rằng một cột đá không cản nổi dòng sông, phải ngậm ngùi mà bỏ tay ngồi chịu.

Cho nên muốn cải lương xã-hội, trước hết phải cải tạo dư-luận đã, có cái dư-luận kiện toàn, thì mới gây nên được cái xã-hội kiện toàn. Người có cái trách-nhiệm cải tạo dư-luận là ai? tức là những người có vị-vọng, có học-thức, là bậc thượng-lưu trong một nước, người tiêu-biểu trong quốc-dân vậy. Người xưa đã có câu: thượng hành hạ hiệu, Người trên ví như gió, người dưới ví như cỏ, gió chiều nào thì cỏ cũng cứ chiều ấy mà lướt theo; việc xướng-đạo dư-luận, bao giờ cũng cốt tự người trên; dư-luận hay mà xã-hội trở nên hay, thì người trên chính là công thủ; dư-luận dở mà xã-hội thành dở thì người trên cũng tức là tội khôi, xã-hội ta bây giờ thế nào, dư-luận ta bây giờ thế nào? Xin các nhà có cái trách-nhiệm xướng-đạo dư-luận, chủ-trì xã-hội, thử suy xét kỹ-càng mà gia công bổ-cứu vậy.

H. T. B.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 15 Décembre 1924

Nước Pháp và nước Đức

Các giám định ủy viên Pháp, Đức và các viện chức về bồ Ngoại-giao, và bồ thương-mại họp ở bồ Ngoại-giao để xét các điều khoản sẽ thi hành về kỳ nộp tiền ngày 10 janvier, và về việc đem các sản vật ở Alsace Lorraine và ở miền sông Sarre nhập cảng nước Đức.

Nước Tây-ban-nha với hội Vạn-quốc

Viên đại-biểu nước Tây-ban-nha xin hội đồng quản trị hội Vạn-quốc họp một kỳ tại Madrid. Có quan Briand nói giùm; hội-đồng nhận lời, các đại-biểu Tây-ban-nha và nước Anh nói về việc ấy còn phải hỏi ý kiến bản chính-phủ.

Chính cục nước Đức

Ngày hôm nay quan thủ tướng Marx tuyên cáo rằng tòa Nội các từ chức.

Cải chánh-sách ngoại giao của nước Anh nay mai

Theo như tin của báo Chicago Tribune đăng, thì cải chương-trình của quan thượng-thư Chamberlain như sau này:

1· Nước Anh xem-xét tờ trình của hội-đồng kiểm duyệt quân bị ở nước Đức có điều lấy làm ngại, và xét ra rằng về quân-bị, nước Pháp và nước Đức có liên-lạc mật-thiết với nhau, vậy có lẽ nước Anh sẽ vận động cho nước Pháp dùng thanh giảm quân-bị với, và để soạn một cái chương-trình chung cho cả hai nước Anh Pháp.

2· Soạn một cái chương-trình chung cho cả Âu-châu về việc hoàn lại trái khoản của Hoa-kỳ.

3· Ở bảo hộ Phi-châu nước Ý và nước Pháp nên thi hành một cái chính sách giống nhau.

4 Về cuộc giao-thiệp thương mại của thuộc-địa đối với chánh-phủ Xô-viết, các chính-phủ nên trung lập.

Chánh-phủ Xô-viết với nước Esthonie

Báo Afternbaed có đăng lời nói-kiến với quan ngoại-giao bộ thượng-thư nước Esthonie về việc ngài trách chính-phủ Xô-viết cấp một số hối-giới đáng 10 triệu mã khắc cho bọn cộng-sản ở Esthonie. Ngài sẽ đệ trình hội Vạn quốc các giấy má chứng thực việc ấy.

Tại thứ-dân nghị-viện Pháp

Thứ dân nghị-viện Pháp đã ưng-chuẩn số chi tiêu của bộ chiến-tranh.

Bệnh tình quan thủ-tướng Herriot

Bệnh tình quan Herriot không thay đổi. Trong năm ngày hôm nay, lần nào ngài cũng ngủ được. Các ông thầy thuốc mong rằng bệnh đau không lan rộng ra. Có lẽ mười ngày nữa, quan Herriot sẽ dậy được.

Báo *Echo de Paris* nói rằng vì quan Herriot bị đau nên có tin đồn rằng nếu ngài lâu khỏi, có lẽ tòa nội các từ chức.

Song tháng janvier này là đủ nghị-viện họp, việc ấy chưa quyết nghị được.

Một cái tinh vẫn

Tin Milan. — Đêm ngày 13 décembre, có một cái tinh vẫn sắc đỏ đường trung tâm to bằng đường trung-tâm quả nguyệt-cầu rơi về bộ tinh tú Cassiopée, đi nhanh mau tự ấy là 90 thước.

Nước Pháp với ấy-ban-nha

Báo *Petit Parisien* đăng tin rằng chánh-phủ Pháp có gởi cho chánh-phủ Tây-ban-nha một bức thư hỏi về phần Maroc mà chánh-phủ Tây-ban-nha đã rất quan về, thì bản ấy chánh-phủ định xử trí thế nào.

Cavite ngày 14 Décembre 1924

Chính cục nước Chili

Santiago (Chili), 12. - Một hội-đồng binh vụ có các đại biểu của lục quân hải-quân, cảnh-binh quyết nghị công bố rằng tòa nội-các hiện thời không được quốc-dân tín dụng nữa. Nay mai có lẽ sẽ lập một tòa nội-các khác.

Động đất ở Nhật-bản

Tokio, 12. — Hồi 1 giờ 49 phút đất động nhẹ nhẹ. Không thấy hại gì cả.

Tin Trung-hoa

Tôn Văn bị đau thật không

Bắc-kinh 7 Décembre. — Ngày hôm qua Đoàn báo tin rằng Tôn-đật-Tiên bị đau bụng, các thầy thuốc Nhật và Đức khuyên Tôn phải nằm yên chờ đi lại, vì vậy Tôn chưa đi Bắc-kinh vội.

Quan Thượng-thư bộ Học có giấy thông tư cho các trường cấm học sinh trong khi Tôn-Văn tới nơi không được đặt cuộc diễn-thuyết, rước xách và biểu tình chi cả. Xem việc ấy thì rõ cái thái-độ của Đoàn đối với bọn học-sinh là bọn trước đây có dự vào phá đổ bọn An-phúc, và đã xướng nên việc loạn trong năm 1920.

Người ta nói Trương-tác-Lâm không muốn cho Tôn đến Bắc kinh bây giờ, vì hiện ở Bắc-kinh đã thấy bọn cộng sản dự bị để biểu tình hoan nghênh Tôn. Trương nói những việc biểu tình ấy có hại cho chính-phủ mới, nhất là về đường quốc-tế, mà chắc là đảng cộng-sản sẽ nhân dịp Tôn đến Bắc-kinh để cổ võ về chủ nghĩa cộng sản của mình.

Hương-cảng 9 Décembre. — Tôn-Văn ở Thiên-tân bị chứng đau dạ dày rất kịch. Đoàn-kỳ-Thụy có phái Ngô quang-Tân sến hỏi thăm. Nhưng có người nói đó là Tôn thác bệnh ra đó, vì họ thấy những công cuộc của Tôn định làm có lẽ không đạt được, nên Tôn giả đau để hoãn kỳ vào Bắc kinh.

Cái thái độ của Trương-tác-Lâm

Bắc kinh 7 décembre. — Trương-tác-Lâm có hứa từ chức tuần duyệt sứ Đông tam-tỉnh, gởi tờ châu-tri nói thôi không đảm nhau với Ngô-bội-Phu nữa, càng tỏ lòng thương tiếc các tướng-sĩ bị hại về việc chiến-tranh mới rồi. Trương nói quyền chính trong nước hiện nay ở trong tay một nhà có giá trị, thì cái mục đích của Trương đã đạt được rồi. Trương nói định rút cả quân về Mãn-châu, và từ rầy rẽ tuân lệnh của chánh phủ trung-ương, không dùng binh-lính mà can thiệp vào các việc chánh trị trong nước nữa.

Trong điện văn gởi cho Đoàn-kỳ-Thụy, Trương có công-kích Tào-Côn. Trương nói kẻ ác tội tất sẽ phải trọng-phạt, nhân-dân khổ-ốn về cái chủ nghĩa võ lực đã nhiều lắm, chỉ mong đâu đấy triệt binh để trừ cái nguồn tội ác đi.

Trương lại nói: Người ta bảo địa thế Trung-hoa rộng lớn quá, đường giao thông không đủ, không có thể đặt dân chánh-phủ được. Điều ấy cũng có lẽ. Nhưng mỗi tỉnh có một viên đốc quân cũng đủ, chức tuần-duyệt sứ không cần nữa.

Quốc dân đã tín ngưỡng vào ngài mà cử ngài lên cầm quyền lớn, vậy cái nghĩa-vụ của ngài là phải thi-hành cái chánh sách nói trên này mà bãi chức tuần-duyệt sứ Đông tam tỉnh đi. Về phần riêng tôi tự xin từ chức tuần-duyệt sứ, mong làm gương cho các tuần-duyệt sứ khác bắt chước để đỡ phiền khó-khăn cho ngài.

Ở dinh Đoàn, không thấy nói đến bức điện văn của Trương, nhưng bức điện văn ấy chắc là có thật, vì mọi việc đối đãi với Tào-Côn đúng như lời trong bức điện văn ấy. Thực thế, sáng hôm nay có lệnh trách Tào cưỡng bách nghị-viện mà tự chiếm lấy quyền lớn làm cho nhân dân tức giận. Trong khi xét an, quan tổng-trưởng lục quân và quan nội bộ tổng-trưởng sẽ phải giữ gìn Tào-Côn.

Hương-cảng 9 décembre. — Trương bất-tỉnh linh bổ Bắc-kinh mà đi ra Thiên-tân, khiến cho nhiều người lấy làm ngờ. Nhưng hôm 6 décembre lại thấy Trương thông điện tuyên bố rằng vẫn ấn mà cam thiệp đến chính-trị tỉnh chỉ làm cái gốc bên loạn mà thôi. Cái quyền lợi thuộc về cá nhân như thế, thì tôi xin thề không nghĩ đến. Hiện chính-phủ mới chưa có ai là phái Phụng-thiên, chốn đô-thành không có quân Phụng thiên đóng. Từ nay quân sự ở Đông-tam-tỉnh tiến hay lui xin một lòng nghe mệnh lệnh của chính-phủ trung-ương. Trương đã định trung-tuần tháng này về bản Phụng-thiên.

Chính-phủ mới đối với Tào-Côn

Hương-cảng 9 décembre. — Ngày mùng 6 décembre, Chính phủ cấp chính đã hạ lệnh kể tội Tào-Côn. Có nói Tào làm cái tội đút-lót để làm tổng-thống, hại nước hại dân, giao cho hai bộ Lục quân và Nội-vụ phải [illegible] Côn ở nơi hội-xã của hải-quân. Đoàn-kỳ-Thụy cùng các viên tổng-trưởng các bộ đã thừa nhận các tội đút lót của Tào-Côn, không nhận cho cái tư-cách là tổng-thống, nên giao cho phép-tỉnh phổ thông xét xử. Nhưng lại lấy Tào là phái quân-nhân nên giao cho tòa thẩm-phán Lục-quân xét xử.

Một tin về Ngô-bội-Phu

Hán-khẩu, 7 décembre. — Ngô-bội-Phu chiều hôm nay còn ở Tín-dương-châu.

Tiêu-diệu-Nam bị đuổi

Hương-cảng 9. — Lữ Vương-thừa-Cẩ bách Tiêu-diệu-Nam (đốc quân Hồ bắc) phải từ chức. Tiêu sắp sửa từ Hồ-bắc mà đi, định đem ấn tỉnh-trưởng giao cho nghị-hội, đem ấn tuần-duyệt sứ và đốc-quân giao cho Trần-gia-Mô thu nhận.

Trương-tác Lâm với Tề-nhiếp-Nguyên

Tin Bắc-kinh, 12. — Nghe đâu Trương-tác-Lâm giao 40.000 quân cho Lư-vĩnh-Tường để đánh nhau với Tề-nhiếp-Nguyên.

Tự do diễn đàn

Tình hình việc học ở chốn hương-thôn

(Tiếp theo)

4· *Sách học.* Sách học cần nhất cho trẻ là sách tập đọc, vì tập đọc thì phải mỗi đứa một quyển sách, còn các môn học khác thì đã có bài cho thầy ra. Trẻ mà học-trò nhà quê hây giờ mua được quyển sách thế là khốn lắm. Cơm chưa đủ no, áo chưa đủ mặc, một quyển sách năm sáu bảo bạc là cái tiền gạo cả nhà trong mấy ngày còn lấy đâu mà mua sách nữa. Vậy ước ao rằng những sách của hội-đồng soạn sách sau này thì hoặc nhà-nước phát không cho, hoặc lấy tiền ở công-quĩ các làng ra mà mua cho học-trò, chứ trông vào cha mẹ nó thì không mấy đứa có sách học. Còn những sách cần dùng cho thầy giáo soạn bài thì từ nay không lo nữa.

5. *Thầy dạy.* — Nhà trường chính-đốn, học trò đông đúc, chương-trình phân-minh, sách học giá-trị, mà không có được những thầy học-thức rộng-rãi, đức-hạnh tốt đẹp thì cũng khó lòng cho việc học ở thương-thôn phát-đạt được, vì ông thầy tức là chỉ-nẻo, chỉ-nẻo mà hư-hỏng thì các cơ-quan khác còn làm gì nên nữa. Thử xem các giáo-sư ở những trường yếu-lược bây giờ thì tuyển bổ ra làm sao? Phần nhiều tuyển ở những người có văn-bằng Sơ-học Pháp-Việt, hoặc mới ở trường Kiêm-bị ra, hoặc đã được theo một năm ở các lớp Sư-phạm; từ năm ngoái thì một phần giáo-viên đã bắt bổ về quản-đốc các trường yếu-lược, vì những giáo-viên ấy đã được gần các ông đốc Tây, và dạy đã lâu, phương pháp giáo-dục đã lĩnh thụ được ít nhiều; sự bổ dụng ấy thật là một cái hạn-phúc cho các trường nhà quê. Những thầy giáo có bằng Sơ-học vừa mới ra khỏi ghế nhà trường, tuy đã học ở các lớp sư-phạm nhưng phương-pháp giáo-dục chưa được tinh-thông cho lắm. Gia dĩ lại khu học thì học bằng chữ tây cả, bảy giờ đi dạy thì dạy bằng quốc-văn nhiều, sách giáo khoa lại chưa đủ, xưa nay tiếng Tây dùng đã quen, tiếng Nam lại khinh-miệt, thì bảo dạy sao cho trôi được. Vậy phải làm thế nào luyện được ra ứng thầy giáo có đủ tư-cách dạy bằng quốc-văn, hoặc là thiết lập ra những lớp tu-nghiệp để cho các ông ấy tập cách dạy bằng tiếng bản quốc, hay là mở ra những ban sư-phạm để giáo-luyện lấy những người có bằng Sơ-học Pháp-Việt. Nhà nước lại nên nghĩ sao cho đường vật-chất của giáo-sư được thanh-thư thì đường tinh-thần mới được phấn khởi, mà hết lòng dạy dỗ. Như mấy điều sau này không phải là không làm trở ngại cho việc học; các giáo-sư ở nhà quê thường khốn-đốn về nỗi không có nhà ở và thường bị bọn cường-hào sinh sự lôi-thôi, phạm đến phẩm-giá của mình. Nhà-quê thì ai còn làm nhà cho tươm tất, nên các ông giáo bỏ về nhà quê phải nói năng cẩn-cạnh với những nhà rộng-rãi để bỏ bớt cho một vài gian, mà đã ở lâu ở nhờ như thế thì còn gì bất tiện bằng. Bởi thế ta nước ao rằng nhà-nước sẽ trù liệu cách nào, như là bắt các làng khi dựng trường mới phải làm cả nhà cho các giáo-sư để các thầy giáo nhà-quê sẽ có nhà cửa sẵn sàng như ở bên Pháp. Còn sự hống-hách của các bọn cường-hào thì xin trừng-phạt một cách thật nặng, vì bọn làm như thế là tỏ ra rằng bộ không tôn-kính thầy và bảy một cái gương xấu cho trẻ con theo, mà học-trò đã không biết kính yêu thầy, thì thầy còn dạy sao được chúng nó nữa. Song mu n cho người ta trọng mình lại mình phải tự trọng trước. Một phần các ông giáo trường yếu-lược bây giờ, không phải là nói quá, đức-hạnh còn khiếm-khuyết nhiều lắm. Ông thì bị thất-đức bởi ám, mải miệt trong trường đua đỏ đỏ đen ông thì lập ái ma sa-đọc làm dâm sự trong xóm nguyệt hoa lo a nguyệt, đến nỗi công việc trễ nải, cái tên một nhà mô-phạm phải bêu ra trên tờ báo ở trên mấy cột e khiếm khoảng cước vụ không mấy ngày là không có vậy. Than ôi! ấy là cái gương cho học-trò soi, dạy học bây giờ cốt phải dạy cách làm người trước, mà những ông ngồi đầu trẻ sẽ lại có một cái nhân-cách như thế thì chẳng đáng lo cho tiền-đồ học-vấn ru? Vậy mình để dẫn thân vào nghề giáo-dục, nhận lấy cái chức trách lớn-lao dìu-dắt dân tiến-hóa Hồng-Lạc ra khỏi cái hang hắc ám là sự ngu-dốt kia, thì phải nghĩ đến vận-mệnh nước nhà, mà tự tu sửa dưỡng, chau-dồi lấy nhân-cách cho trong sạch sáng sủa, khác nào như cái gương chẳng để bụi trần để treo ra cho tỏ, thiếu-niên soi, bọn nhãng thì giờ vàng ngọc của mình mất vào trong cuộc quân bài là bạc, ngã liều

trường hoa, mà ra công học tập cho tri-thức tăng cao, vì cái túi học-thức của mình đầy lên ngần nào thì học-trò mình được lợi ngần nấy, kẻo cái tri-thức ấy chẳng bao lâu sẽ như một làn khói tan dần ra không trung thì học-trò mình còn trông cậy gì vào mình được nữa! tổ-quốc còn nhờ gì được mình nữa! Nói tóm lại là phải làm thế nào cho :

1· Học-đường chỉnh-đốn được hoàn-mĩ, hợp phép vệ-sinh cho khỏi hại đến sức khỏe của trẻ con mình xưa nay đã yếu đuối lắm rồi;

2· Trẻ con đi học cho đông và con nhà nghèo sẽ được trợ-cấp; lại có những lớp người nhớn để dạy những hạng quá tuổi;

3· Chương-trình học phải nhất luật theo cho đúng và được bổ túc thêm cho trình-độ những hạng tối-nghiệp trường Sơ-học được cao hơn;

4· Sách học phải không cho những học-trò nghèo, những học-cụ được sẵn sàng, sách giáo-khoa có giá-trị;

5. Tuỳ giáo luyện tập lấy cách thức dạy bằng quốc-văn, các giáo-sư được thanh-thừa về đường vật-chất, các nhà cổ dẫn trẻ có nhân-cách xứng-đáng, có học-thức rộng-rãi;

Thì cái nền quốc-dân giáo-dục là một nền học pha ngu cho người mình quan-hệ đến vận-mệnh nước mình họa may mới thành được.

Toan ôi! kể cái tình hình việc học chốn hương-thôn nước mình, nghĩ đến cuộc dư-luận cải-lương học-vụ, hay những trận «p á ngu» của các nước văn-minh Âu Mỹ mà không khỏi k. ông bồi hồi tấc dạ, nóng nảy trong lòng, mà bật ra câu hỏi rằng: « Biết đến bao giờ...?? »

N. Đ. P.

Giải đáp những điều pháp-luật

CÂU HỎI. — Tôi có vay của ông cửu G... 28 đồng bạc, nay ông ấy đem kiện tôi tại tòa án sơ cấp huyện... và tính cả tiền lãi đòi tôi những 35 đồng. Quan huyện T. cũng theo như đơn kiện của ông cửu G.. mà xử bắt tôi phải trả 35 đồng. Nhưng tôi nghe nói tòa án sơ cấp chỉ có quyền chung thẩm những việc kiện không quá 30 đồng mà thôi, còn những việc quá 30 đồng và chưa đến một trăm đồng thì do tòa án đệ nhị cấp xét. Vậy giấy tôi tôi cãi án quan huyện T. xử trên kia có hợp lệ không ?

TRẢ LỜI. — Không, vì những lẽ ông nói trên ấy là đúng luật cả Bắc kỳ Pháp viện bổ cứ điều thứ 6 rằng: Tòa sơ cấp có quyền sơ thẩm và chung thẩm những việc không quá 30 đồng thôi. Đáng lẽ việc ông, quan huyện không nhận quyền thẩm phán mới phải, vì trong Pháp viện bổ chế điều thứ 8 rằng: «Khi nào một bên nguyên cáo kiện một bên bị cáo mà cùng trong vụ kiện có nhiều sự tính cầu, nếu giá ngạch những sự tính cầu ấy cộng lại quá ba-mươi đồng bạc thì quan thẩm phán sơ-cấp không có quyền thẩm phán ».

Vậy cái án của quan huyện xử như thế là vô hiệu, ông không việc gì mà phải tuân hành. Ông cứ yên đợi cho người trái chủ mang kiện tại tòa án đệ nhị cấp sẽ hay.

MỘT VIỆC TIẾN BỘ TRONG NGHỀ GIẢI PHẪU

Xem mọi việc ở cuộc hội-nghị về nghề giải phẫu tại trường Y-học ở Paris mới rõ-ràng tỏ rõ các nhà giải phẫu Pháp đã gần được nhiều sự tiến tới lắm

Theo như lời giáo sư Roger, là bực lão-thành nhất ở trường Y-học Paris, thì việc học các cơ thể người ta từ nay sẽ theo một cái phương-pháp mới rất tiện lợi. Xưa kia muốn học các cơ thể người ta, học-sinh phải mổ cắt tử thi nhiều năm mới biết rõ được; từ rày học-sinh chỉ phải học mổ cắt tử thi trong một năm là đủ. Còn về các năm sau học-sinh sẽ có đủ các cơ quan ngâm thuốc mà xem xét. Như học về đùi người ta thời có một miếng xương đùi róc hết thịt, lại có một miếng xương đùi khác còn để chỗ thịt liền vào, rồi lại có một miếng xương đùi khác nữa để nguyên cả thịt mà xem xét, v. v., cả thảy mỗi thứ bộ cơ-quan có tới năm bảy cái mẫu, hoặc có đủ cả các bộ phận, hoặc có bộ phận này không có bộ-phận kia, rất tiện lợi cho sự khảo-cứu của học sinh.

Nguyên ít lâu nay có tìm được một thứ nước thuốc ngâm xương thịt để dành được lâu năm, mà sắc xương thịt vẫn giữ được nguyên không thay đổi, nên mới có thể trình-liệu thí nghiệm được việc ấy. Việc thí-nghiệm ở trường Y-học ở Paris bấy nay chỉnh đốn việc ấy, các đồ đạc cần dùng cho sự học vẫn rất là dư-dụ, thật là một việc hoàn bị vào hạng nhất thế-giới vậy.

HÀI ĐÀM

Dịp kèn

Một ông «bẹp tai» vui tính cứ bứt thuốc là đập cái mặt tẩu vào miệng đèn rồi dịp dàng.

Bà vợ hỏi :

— Làm cái trò gì mà điếc tai thế?

Ông đáp :

— Thổi kèn thì phải gõ dịp chứ làm gì!

Đ. L. H.

Cuộc thi thơ

Của Ngô-tuỳ-Quyên nữ-sĩ

MMMLXXXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Khải thánh nguy nga đất Lạc-Hồng,
Bảng giáp vẻ vang người đất Bắc,
Khoa danh rực rỡ khắp trời Đông.
Hai hàng cây cỏ xen bia đá,
Bốn dãy tường rêu lẫn dấu phong.
Trước Lý triều gây nền quốc-học,
Sau Trần, Lê, Nguyễn phụng thờ [chung,

Nguyễn-long-Sương
88, Rue Jean Dupuis, Hanoi

MMMLXXXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu Khổng nay xem khéo đọng lòng
Lễ nhạc mưa tuôn dòng nước Nhị,
Cương thường gió cuốn trái non Nùng
Bia tàn phẳng phất hồn Cao-sĩ,
Cây cỏ mơ màng dấu Học-cung,
Cảnh lạ, đến nay, tinh cũ mới,
Chị em nên nhớ lấy nho-phong.

Nguyễn-thị-Nhuận, Hanoi

MMMLXXXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Phú-mỹ cung tường thẩm thẩm trông
Hạnh cỗi vun từ tay Lý chúa,
Đạt chung vang giữa hội Nam-phong.
Mạch Thù như ở quanh dòng Nhị,
Bút bẻa càng cao chót núi Nùng.
Trải mấy xuân thu trường gió bụi,
Văn-tuyên còn tạc chữ son hồng.

Đỗ-kỳ-Khắc
Làng Trung-thành, Bình-định

MMMLXXXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Vài nhận cung tường vọi vọi trông.
Cửa Thánh ba gian công chúa Lý,
Lê Đình muôn thuở lễ con Hồng.
Lửa hương dài với xuân thu mãi,
Đạo đức cao dường nhật-nguyệt chung
Trải mấy bạ Lê con gió bụi,
Chuông Hồng vang rậy tiếng non sông

Đoàn-thế-Cần
Học-sinh trường Sư-phạm, Qui-nhơn

MMMLXXXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Từ Lý, Trần, Lê nức một lòng.
Kim bảng rành rành đề phía dưới,
Hồng-lô vặc vặc rực miền đông.
Đia nghiêm chung cỗ dòng sông Nhị
Quản bút kình tiên ngọn núi Nùng.
Nam bắc đông tây càng một lối,
Nay xem Âu Á lại thêm sáng.

Lê ngọc-Chân
70, Rue du fer, Nam-định

MMMLXXXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu trơ trơ vững cột đồng.
Đạo Tô-vương tôn hoàng-đế-bá,
Cửa Khuê tinh rạng Nhị, Tô, Nùng.
Nào khoa, nào giáp, còn bia đá,
Ông cử, ông nghè bởi bút lông.
Mới biết xuân-thu giường mối trọng,
Kia kìa ngoài đối miếu tam trung.

MMMLXXXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cửa miếu Khuê-văn bóng nguyệt-Mỗ lỗ đem dài xa kỷ cốc, [lồng.
Chuông Âu sớm rang gọi cổng công.
Câu thơ bác-cổ ngâm ra giọng,
Ngọn bút ngang tay nhắc nhẹ bổng.
Đào liễu bên tường cười tắm tỉm
Ngó xem thông chắc cội trong trồng

Cai-long-Âm, Sơn-tây

MMMXC

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Trải mấy tang-thương đạo vẫn nùng.
Mở lối văn-chương từ thuở trước,
Làm gương kim cổ để soi chung.
Hồ kia biết mấy peu dầy cạn,
Gác nọ bao nhiêu nỗi nhạt nồng,
Còn nước còn non còn mãi mãi,
Một nền văn hóa giữa trời Đông.

Nguyễn lan-Khai
26 Rue Xuân-hòa, Huyện-quang

MMMXCI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu ngày thêm rạng vẻ hồng.
Đối cảnh Nhị Nùng non nước biếc,
Chật đường xa mã phố phường đông
Tương xây bia đề người tung liệt,
Cung tích tượng truyền đức thánh công
Âu Á văn-minh nay tiến-bộ,
Tấm thành này cũng nức vui chung

Đỗ-văn-Nhuỵ
Tổng-sự châu Yên-lập, Phú thọ

MMMXCII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu cổ xưa nay biết kinh sùng.
Toàn thể thấm nhìn ra dòng nước Nhị.
Chênh vênh trông thẳng ngọn non [Nùng.
Vỡ lòng muôn thuở công Thù Tử,
Mở mặt năm châu giống Lạc-Hồng.
Con Tạo xem sao vần chuyển thế,
Làng thơ ngẫm nghĩ đứng mà trông.

Nguyễn-bá-Lộc
133, Rue des Changeurs, Hanoi

MMMXCIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu nguy nga nức cõi Hồng.
Đèn Khổng chẳng mờ trong đất Bắc,
Hương Trình vẫn ngát dưới trời Đông
Dòng sơn Thù Tử tràn sông Nhị,
Nét phẩm kinh-luân điểm núi Nùng.
Pháp - Việt nay chung nền cách-trí,
Buốc văn-minh sánh quốc non sông.

T. Lương Tự Thiện Bẻo, Haiphong

MMMXCIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Thành miếu trông lên bỗng chạnh [lòng.
Ngọn sáp trong sony dòng nước Nhị,
Nén hương khói lộn tấm mây Nùng.
Xuân thu trải đã bao sương tuyết,
Cơ-cầu nguyên còn với núi sông.
Hỡi khách rừng nho ai có biết,
Hiết trong đạo tánh bấy nhiêu không

Lê-thị Xuân, Thanh-hóa

MMMXCV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cảnh sắc đây là miếu thánh chung.
Gặp buổi xuân thu mưa gió giọi,
Cạnh tường đào lý nắng mưa lồng.
Thêm vẻ văn-mấy bậc cao cùng tấp,
Sĩ-tử ba nghìn vẫng lại không.
Muốn hỏi sĩ gây cơ-cầu đó,
Rằng xưa triều Lý chu ngàn phong

Bùi-thị-Cân, Thanh-hóa

MMMXCVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cuộc đất xanh ra đủ núi sông.
Dựng miếu xây nền truyền dấu cũ.
Công hiền đức thánh để trờ chung.
Trải miền đất Việt đem lòng chuộng.
Khắp cõi trời nam ngỡng mắt trông.
Nhà Lý khéo xây nền Khổng-miếu,
Trơ trơ như đá vững như đồng.

MMMXCVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Dám hỏi ai có biết không?
Đệ tử ba nghìn đi chật nội,
Hiền nhân bảy chục tấm đầy sông.
Văn-chương tuổi khắp miền Nam-[Việt,
Miếu mạo lưu truyền cõi Á-Đông.
Ta một gói đai cùng quat bảo,
Làm gương thiên hạ để soi chung.

MMMXCVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Phong cảnh xem qua tới tả lòng.
Chốt vót non cao hòn đá vững,
Leo xao nước chảy ngọn dòng trong
Đông chè mất thánh ba nghìn gã,
Nghe kẻ tai hiền bảy chục ông.
Chỉ thấy ngô-nương treo giải mãi.
Sao không biết thịn với non sông.

Nguyễn-văn-Thày
Làng Thanh-lương, Thừa thiên

MMMXCIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu từ xưa, vẫn kính sùng.
Văn-sĩ ơn nhờ nền phú quý,
Miếu đường thêm vững cõi Tô Nùng
Thù Tử giờ trăng phong cảnh cũ,
Lạc Hồng con cháu phụng thờ chung
Cầu khẩn peu nay xin học lại,
Mảnh gương luân lý rạng trời đông.

Trần-thị Huệ
3, Rue de Liên trì, Hanoi

MMMC

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Thờ thánh xưa nay vẫn một lòng.
K oa giáp mở mang nền giáo hóa
Cung tường rực rỡ mấy thu đông.
Cương thường dạy dỗ lời như tạc,
Kinh sử làm gương ý chẳng cùng.
Âu Á mừng nay đời thịnh trị,
Sao khuê sáng tỏ nét nho-phong.

Nguyễn-Toại
Bang-tá Bái-Thượng, Thanh-hóa

MMMCI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long
Sĩ nữ vui theo đạo Khổng-chung.
Quốc Giám cao xây đàn thánh-giáo,
Hoàng đô rộng mở lối nho-phong.
Đời vừng nhật nguyệt chen Âu Á,
Một ngọn cung tường ngất Nội Nùng
Mưa gió mơ màng trong giấc mộng.
Gác Khuê chuông báo rạng trời đông

Lê-quý-Doãn
68, phố hàng Bạc, Hanoi

MMMCII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn Sĩ khơi dòng nhớ tổ tông.
Khoa giáp bia Lê mưa nắng gội,
Cung tường giám Lý lửa hương nồng
Nền gây lễ nghĩa muôn đời khắp,
Cõi hợp xa thư bốn bể cùng.
Gặp buổi văn-minh thêm rạng vẻ,
Nọi Nùng riêng để dấu thơm cùng,

Nguyễn-huy-Chương, Hanoi

(*Còn nữa*).

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ	21 độ
15 giờ	28 độ

Giá thóc gạo :

Gạo hạng nhất, một tạ.		11 ‡ 30
— nhì,	—	10 50
— ba,	—	9 85
Thóc hạng nhất,	—	6 4‡
Bắp ngô	—	7 00

Giá bạc. Kể từ ngày 16 Décembre 1924. giá bạc ở kho Nhà-nước định là 10 f. 25

Tin tàu. — Tàu *Saint François Xavier* đến ngày thứ bảy 20 décembre ở Haiphong sẽ chạy đi Port Vila và Nouméa.

Các thư từ (trừ ra thư khai giá tiền không kể) gửi đi Nouvelle-Calédonie, les Nouvelles-Hébrides, Tahiti, Iles Marquises, Australie Orientale, Tasmanie và Nouvelle-Zélande đều giao cho tàu ấy mang cả.

Các thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyển xe lửa 20 giờ 7 phút tối 19 décembre.

Cuộc đấu xảo về thuật trang-sức tại Paris năm 1925. Hội-đồng Bắc kỳ trông nom việc đấu xảo về thuật trang-sức bà cáo để các nhà mĩ-thuật Tây Nam biết rằng những đồ mĩ thuật chế theo kểu mới để bày và bán tại trường Đấu-xảo Paris năm 1925 thì đến ngày 22 và 23 décembre sáng từ 9 đến 11 giờ và chiều từ 14 đến 17 giờ Hội đồng sẽ thu nhận ở nhà ô-tô trường Hội-chợ (Hall des Automobiles)

Những đồ có tiền dự cuộc đấu xảo ấy là những đồ này :

1· Đồ gỗ, đồ chạm, đồ sơn và đồ khảm.

2· Các đồ dệt mĩ-thuật và đồ thêu;

3· Đồ đồng, đồ thau, đồ kim-hoàn;

4· Các đồ dùng để trang-sức.

(Những đồ mĩ-thuật cổ thì không nhận.)

Mỗi vật đem đến dự cuộc đấu-xảo sẽ có một Hội-đồng riêng xét, vật nào không hợp với chương-trình thì Hội-đồng có quyền loại ra.

Những đồ vật nhận cho dự cuộc thì chủ phải gói hay là đóng hòm lấy.

Mỗi vật nhận gửi sẽ làm ba bản giấy biên, một bản giao cho người có đồ, một bản dính vào đồ gửi đi và một bản giao viên đại-lý giữ.

Những vật bầy và bán trong khi đấu-xảo tai có thể được Hội-đồng thưởng cho.

Những đồ không bán được thì sẽ giao trả lại người chủ và đòi giấy biên lại lại. Muốn biết điều gì nữa thì cứ hỏi ông hội-trưởng Hội-đồng đấu-xảo mĩ-thuật (Président du Comité local pour la participation du Tonkin à l'Exposition des Arts décoratifs) hay là người đại-biểu của viện ấy tại nhà ô-tô Hội-chợ trong những ngày giờ đã nói trên kia.

ANH-HÙNG-NAO trọn bộ . . . . 1 $ 25
TỤC ANH-HÙNG-NAO n° 1 . . . 0 . 25
KIM-ĐỨC-GIANG, 83, Hàng Bồ, Hanoi

Hội-chợ Hà-nội. — Cho được chóng xong các việc tính toán sổ sách về Hội-chợ Hà-nội năm 1924 thì sở Đại-lý Hội-chợ nhờ các nhà thương mại gửi những giấy tính sổ đến cho trước ngày 22 décembre này.

Các trường đệ nhị-cấp nghỉ lễ Noël và tết Nguyên-đán tây. — Về dịp lễ Noël và tết Nguyên-đán tây, các trường đệ nhị cấp được nghỉ như sau này :

1· Các trường Pháp : Cả lễ Noël và tết Nguyên-đán được nghỉ luôn từ thứ ba 23 Décembre 1924, sau buổi học chiều cho đến hết ngày chủ-nhật 4 Janvier 1925 :

2· Các trường Pháp-Việt: *Lễ Noël*: Tự chiều thứ tư 24 đến chiều chủ-nhật 28 Décembre 1924.

Tết Nguyên-đán : Từ chiều thứ tư 31 Décembre 1924 đến chiều chủ-nhật 4 Janvier 1925.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

CẦN THẦY GIÁO

Cần một người đứng tuổi, hạnh-kiểm tốt, có bằng Cơ-thủy, để dạy lớp Sơ-học.

Hỏi tại nhà M. TRƯƠNG, n° 88 bis, Boulevard Maréchal Pétain, Hanoi.

HIỆU BÁO-CHẾ :
CHASSAGNE
59, Rue Paul-Bert, Hanoi
Có bán đủ cả các thứ thuốc
NÊN HỎI QUYỂN MẪU HÀNG CATALOGUE) Ở ĐÂY

ĐÃ CÓ BÁN :
TỤC TÁI-SINH-DUYÊN
Tiền-biên và Hậu-biên
Mỗi cuốn giá: 0 $ 90

88 83

THỦY-HỬ

Quyển-bổ-mục dịch thuật

Hà-đào quát to lên rằng :

— Ta phải cố sức xông vào bắt thằng giặc ấy, chớ để cho nó tẩu thoát.

Nguyễn-tiểu-thất nghe tiếng, cười mà bảo rằng :

— Lũ gặc khốn nạn kia!...

Nói xong, tay cầm ngọn giáo, trỏ thẳng một cái thì chiếc thuyền ấy đã theo một cái lạch nhỏ mà vùn-vụt đi. Quân-sĩ cố sức chèo thuyền đuổi theo. Chiếc thuyền của *Nguyễn-tiểu-thất* đi nhanh như bay, lại xuyên qua một cái lạch nhỏ nữa.

Quân-sĩ đang chèo thuyền đuổi, *Hà-đào* trông thấy lối đi chật-hẹp liền nói :

— Chúng ta hãy dừng thuyền vào áp bên bờ.

Khi lên trên bờ, trông thấy mênh-mông bát-ngát, toàn thị một giống lau-sậy, mà không tìm thấy có con đường bộ nào. *Hà-đào* trong lòng nghi hoặc, chưa biết nghĩ ra thế nào, mới vội-vàng gọi người làng ở gần đấy để hỏi.

Chúng trả lời rằng :

— Chúng tôi dẫu cư trụ tại đây, nhưng thật không biết lối đi những thế nào cả.

Hà-đào liền bảo mấy người công-sai chèo hai chiếc thuyền con đi trước để dò-la đường lối. Đi trong hồi lâu, độ quá tai giờ mà không thấy trở về.

Hà-đào nói :

— Mấy tên này thật là không được việc gì!

— Nói xong, lại bảo mấy tên công-sai khác cũng chèo hai chiếc thuyền đi trước để thám-thính. Mấy tên công-sai vâng lệnh chèo thuyền đi ngay. Ai ngờ lại trong hồi lâu, mà mong đợi mãi cũng chẳng thấy một người nào về báo.

Hà-đào nói :

— Quái lạ! Mấy tên công sai này xưa nay vốn là những tay nhanh-nhẹn được việc, mà cớ sao bây giờ lại cẩm trễ như thế! Đi thấy thế nào, sao một chiếc thuyền không quay trở lại để báo với ta.

Bấy giờ sắc trời đã lờ mờ gần tối. *Hà-đào* nghĩ thầm : Bây giờ biết tính thế nào, chẳng lẽ cứ chờ đợi ở đây mãi, ấu là ta phải liều đi một chuyến mới được.

Hà-đào nghĩ vậy, liền chọn mấy tên công-sai thật lão-luyện, ai nấy đều cầm khí-giới, chèo một chiếc thuyền con để đi. *Hà đào* ngồi ở mũi thuyền. Chiếc thuyền cứ tiến thẳng vào trong hồi lau rậm.

Khi ấy mặt trời đã lặn về tây, thuyền đi được độ năm sáu dặm, trông thấy có một người đang vác cái bừa. *Hà-đào* hỏi rằng :

— Nhà-ngươi là người ở đâu? Chỗ này đi thẳng về lối nào?

Người ấy đáp rằng :

— Tôi là người ở trong làng đây. Chỗ này tên gọi *Đoạn-đầu-cảng*, hết đường đi rồi!

Hà-đào nói :

— Nhà-ngươi có trông thấy hai chiếc thuyền đi qua đây không?

Người ấy nói :

— Có phải hai chiếc thuyền đi bắt *Nguyễn-tiểu-ngũ* đó không?

Hà-đào nói :

— Sao nhà-ngươi lại biết là đi bắt *Nguyễn-tiểu-ngũ*?

Người ấy nói :

— Chúng đang đánh nhau ở trong bụi *Ô lâm* kia!

Hà đào hỏi rằng :

— Cách đây xa hay là gần?

Người ấy nói :

— Ở phía trước mặt kia, đứng đây trông thấy đó!

Hà đào nghe nói, vội-vàng bảo mấy tên công-sai cầm thuyền, rồi vác khí-giới lên bờ để đi tiếp-ứng. Bỗng thấy người ấy gọi cái bừa bỏ cho mỗi tên công-sai một nhát, và quăng xác xuống nước.

Hà đào giật mình kinh-sợ, vừa toan bước lên bờ để chạy thì đã thấy chiếc thuyền của mình đựng đứng, có một người ở dưới nước nhô lên, nắm hai chân *Hà-đào* mà lôi xuống nước.

Còn mấy tên công-sai ở dưới thuyền đang luống-cuống chực chạy thì cũng bị người vác bừa kia nhảy xuống, bổ cho mấy nhát, vỡ óc ra mà chết, chẳng còn sót một mống nào.

Hà-đào ở dưới nước lại bị người kia lôi lên trên bờ, rồi cởi dây lưng mà trói chặt lại. Nhìn ở dưới nước ấy là ai? Tức là *Nguyễn-tiểu-thất*; mà người vác bừa ở trên bờ ấy tức là *Nguyễn-tiểu-nhị* vậy.

Hai anh em *Nguyễn-tiểu-nhị* và *Nguyễn-tiểu-thất* sì-mảng *Hà-đào* rằng :

— Ba anh em ta xưa nay chỉ thích giết người đốt nhà. Nhà-ngươi tự xét mình có tài-cán gì mà dám đem gan dẫn quan-quân vào đây để bắt anh em chúng ta!

Hà-đào nói :

— Trăm lạy các quan! Chúng tôi vì có lệnh trên sai đi, chứ thật không dám cả gan vào đây để bắt các quan. Xin các quan thương tình tôi, nhà còn mẹ già, đã 8 tuổi, chẳng có ai nuôi, mà sinh phúc xá tội cho thì chúng tôi được ơn lắm lắm.

Hai anh em họ *Nguyễn* nói :

— Hãy troi gô nó lại mà bỏ xuống dưới sập thuyền kia! Còn mấy cái tử-thi này đều đem quẳng tất cả xuống nước.

Bỗng nghe trong bụi lau có tiếng sột-sạt, bốn năm người phường chài kéo ra đều bước lên thuyền. *Nguyễn-tiểu nhị* và *Nguyễn-tiểu-thất* lại mỗi người chèo một chiếc thuyền con quay đi.

Lại nói chuyện viên tuần-giản cùng bọn quan-quân ở dưới thuyền đều bảo nhau rằng :

— Quái lạ! *Hà-đào* bảo bọn công-sai đi không được việc, rồi tự đi thám thính lấy, không biết có sao mà bây giờ cũng chưa thấy về!

Bấy giờ đang vào hồi canh một, sao mọc đầy trời, mọi người đều ngồi ở mũi thuyền để hóng mát. Bỗng thấy có một trận gió dữ ở phía sau đưa đến, ai nấy đều bưng mặt run-sợ, rồi phàn nàn kêu khổ.

Lại thấy những đây buộc thuyền đứt tung cả ra. Lại bỗng nghe tiếng lửa réo vù vù, ở bến bọn lau có ánh hỏa quang sáng rực.

Mọi người bảo nhau rằng :

— Nếu vậy thì nguy cho chúng ta lắm! Bây giờ vừa to vừa nhỏ, cả thảy hơn trăm chiếc thuyền, đang bị gió giật, chiếc nọ va vào chiếc kia, mà trước mặt sau lại có chỗ phát hỏa như thế!

Nguyên có một toán thuyền nhỏ, cứ hai chiếc buộc vào với nhau, trên thuyền chất đầy cỏ khô, đốt lửa cháy lên ngùn-ngụt, rồi thuận chiều gió mà tiến vào.

Bọn quan hơn một trăm chiếc thuyền kia đang họp một chỗ. Đường lối chật hẹp, không có chỗ tránh, thành ra một toán thuyền lớn đã bị nhũng chiếc thuyền lửa kia tiến vào mà đốt cháy tiêu tan.

Số là ở dưới nước lại có người vừa bơi vừa đẩy những chiếc thuyền lửa, làm cho các thuyền của bọn quan-quân đều bị cháy lan.

Bọn quan quân luống-cuống, toan nhảy lên bờ chạy, ai ngờ bốn mặt toàn những lau sậy đầm lầy, không có đường bộ.

Bỗng thấy trong bụi lau sậy lại lách-tách nổ mà bốc lửa lên. Gió cao ngọn lửa càng cao, bọn quan-quân không còn lối nào chạy trốn, cứ ôm lấy nhau mà đứng.

(*Còn nữa*).

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào:

TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc về những hình lạ, làm trẻ-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mồng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tôi Nội các phụng lệnh chấn phê rằng :

Chiếu nay đã được phòng của MONTÈS qui ông, có chỉ nên một thứ rượu bổ đã tăng ngự dụng qui-hoạ, đáng nên ngự thưởng, trước lục phê thị gửi cho qui-dược-phòng chế-ứng để ở Ỷ-hành-giả.

Khâm thử

欽此

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

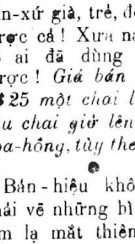
Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Tràng-tiền, 54

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

Thứ sữa tốt thượng hạng

Thứ sữa đặc hiệu **Conré** *của nhà lấy sữa có tiếng thứ nhất ở Hòa-Lan, là một thứ sữa những người yếu, trẻ con cùng tất cả mọi người ưa thứ sữa đặc có chất nguyên, dùng rất tốt.*

Ai có tính khó đến đâu, dùng thứ sữa này cũng phải vừa lòng.

Bán buôn tại :

COMPTOIRS COLONIAUX CHIRIS

Haiphong. 2000

Tòa Thượng-thẩm. — Sáng hôm nay, tòa Thượng-thẩm xử những việc sau này :

Việc học-trò ở trường Bờ sông với lính cảnh-sát. — Cậu Ng-văn-Hùng 14 tuổi là học-trò trường Bờ-sông bị thua rằng lúc giờ ra chơi đương ngồi uống nước ở hàng nước, thấy một người lính cảnh sát Tây đến bảo nhà hàng quét dọn, thì nhỡ ngay nước vào quần người lính ấy và lại nhạo báng người ấy. Đến lúc người lính kéo lên sở Cẩm thì Hùng lại giằng co làm đứt mất mấy cái khuy áo (là việc đã đăng rõ ràng trong báo khi mới xảy ra và khi xét tại tòa sơ-thẩm.) Tòa án sơ-thẩm Hanoi trước đã phạt 2 tháng tù. Nay cậu Hùng chống án, tòa Thượng-thẩm y án nhưng cho án treo.

Đã phải trục xuất lại còn trốn về. — Ly-Liên tục Y.aag-Shao-Nam tức Dương-Thọ trước đã phải phạt 1 tháng tù về tội dùng trẻ con-cảo ả-mạo. Khi ở nhà tù ra đã phải trục xuất ngoại cõi Đông-pháp, nay lại đổi tên trốn về. Tòa án Trùng-trị Nam-định phạt tên ấy 8 tháng tù. Tòa Thượng-thẩm y án.

Việc đánh khảo người làm công. — M. Bạch thái-Tông ở Hanoi bị thưa về chuyện nghi mấy người làm công ở tàu thủy ăn cắp muối, gọi lên phòng giấy tra khảo, bị tòa án Trùng-trị Hanoi phạt 10 quan thì nay được tòa Thượng-thẩm tha, vì xét không đủ chứng cớ.

Giả mạo. — Nguyễn chồng và con Ng-thị Hai có đứng tên ở văn-khế lậu đất và n à. Sau chồng thị ấy đem nhà và đất ấy cầm cho người khác. Nhưng người con thị ấy đã lo được tiền chuộc về rồi. Nay hai vợ chồng đã bỏ nhau mà còn người con thì chết rồi nên thị Hai mượn người lấy tên chồng và tên con đi, mà biên tên thị ấy vào văn khế. Tòa-án Trùng-trị Haiphong phạt thị Hai 15 ngày tù và bắt phải cùng với tên đồng đồng bồi 100 đồng cho bên nguyên đơn. Tòa Thượng thẩm tăng tội thị ấy lên 1 năm tù n ưng cho án treo và giảm tiền bồi thường xuống 20 đồng.

Lưu thông giấy bạc giả. — Tòa án Trùng-trị Hanoi phạt Bùi-v-Qua 4 tháng tù về tội bắt được lưu thông giấy bạc giả. Tòa Thượng-thẩm y án.

Chống cự lính cảnh sát. — Vũ Tinh tức Vũ-Tích *Chauffeur* ở xở Y-chính một hôm cầm máy xe ô tô đi qua ngã tư trước cửa sở Cầm hàng Trống. Người lính cảnh-sát đứng gạc ở đấy bảo đi sang bên đường để tránh xe khác thì Vũ Tinh không nghe, cứ cho xe ô tô chạy thẳng rồi lại quay cổ lại nói tiếng *tây tầng phú cà-lít* đến khi người lính cảnh-sát Tây ra hiệu bắt xe phải dừng lại thì Tinh không dừng cứ việc đi thẳng. Tòa án Trùng trị phạt 15 ngày tù và 16 quan. Tòa Thượng-thẩm y án tù nhưng cho án treo và tha cho tiền phạt.

Indochine-Films & Cinémas

33, Boulevard Henri Rivière, 33

HANOI

Sở làm phim ảnh « Service Production » của bản-hiệu ở số 1, Rue de la Sapèquerie, Hanoi, muốn mở-mang sẽ nghề đóng trò chơi bóng ở Đông-Pháp này theo như các nước. Bản-hiệu chủ-ý muốn làm nhiều người bản-xứ thích làm nghề đóng trò để làm phim. Thứ nhất là vai đóng trò buồn cười (comique) mà có thể theo đời cách đi-lại như Charlot, Bacoi, Lui, vân vân. Ai muốn giúp bản-hội mà thuộc nên được nghề thì xin viết thư ngay cho bản-hội.

BÁN NHÀ VÀ ĐẤT :

Tại đường Quan Thánh số 77, muốn mua cả hay một phần cũng được.

Hỏi :gi: M. NGUYỄN-HỒNG-VỸ,16, Rue de la Citadelle, Hanoi.

Ngạch y-chính. — M. Nguyễn-xuân-Bái y sĩ thứ hai hạng tư được nghỉ giả hạn thêm một năm nữa là lần thứ ba và lần cuối cùng kể từ ngày 15 novembre 1924 trở đi.

Ai cũng biết rằng ông Bái từ khi xin nghỉ giả hạn thì vẫn theo học tại bên Pháp và chuyên về nghề chữa răng và trồng răng, chừng hết hạn này thì sẽ trở về.

Ngạch học-chính. — Số các viên giáo-học ta bậc t ành-chương tại Đông-dương được ghi vào số thăng chức trong năm 1925 t i định như sau này :

Lên bậc giáo-học hạng nhì : 2
Lên bậc giáo-học hạng ba : 10

Ân thưởng kim bội. — Có tin rằng Mme L. Cước thương-mại ở phố Tràng thì vừa được ân thưởng kim-bội đệ nhị hạng về dịp Tứ-tuần đại khánh vừa rồi.

Ngạch khán-hộ. — M. Bùi công-Thục, khán hộ thượng-hạng hạng ba, được tư chức.

Ngạch kiểm-lâm. — M. Trịnh-viết-Trà, lính kiểm-lâm tập-sự tại Đông-triều, được tư chức.

Ngạch cảnh-sát. — M. Đặng-đức Đang, cựu binh, nay được bổ lính cảnh-sát tập sự tại Haiphong.

Dịch trâu bò. Tại địa hạt tổng Nhân-mục, châu Hàm-yên (Tuyên-quang) có dịch trâu bò.

PHIẾU QUỐC-TRÁI ĐÔNG PHÁP

Muốn mua một vài phiếu quốc-trái Đông-pháp.

Giả tiền ngay và giá cao.

M. Nhân 49, phố Lò-đúc Hanoi.

VÌ ĐI MÀ BÁN

Một cái auto Citroën 10 mã-lực, rất lịch sự, máy rất tốt, lại có nhiều đồ phụ-thuộc, từ lúc mua đến nay bao giờ chủ-nhân cũng cẩm máy lấy.

Giá bán hạ là : 17.000 francs, lấy ngay cũng được. Xin cứ hỏi quan Ba Schérer ở Cité Jauréguiberry, số 12.

MUỐN BÁN ĐỒ ĐẠC

Hỏi ông BELLEVILLE ở nhà-thương Bảo-hộ.

PHARMACIE FRANÇAISE & INDIGÈNE

Pharmacie Montès

54, RUE PAUL-BERT, HANOI

DẦU GAN-CÁ-VIÊN

(Capsules huile de foie de morue)

Mỗi ngày uống bốn viên, nặng 2 viên, chiều 2 viên, trước khi ăn cơm.

Giá mỗi lọ : 0$80

海豚牌魚肝油

SÁCH MỚI XUẤT BẢN

LA COMPOSITION FRANÇAISE

aux examens franco-annamites

của M. L. HOULLIER

Giáo-sư trường Bảo-hộ soạn riêng cho học-trò Việt-Nam

Bán tại nhà in bản-quán

Giá mỗi quyển. . . . 0$ 30
Tiền cước mỗi quyển . 0 , 12

Ai ở xa xin viết thư về cho

ông Bùi-xuân-Thanh

61 — 63, Rue du Coton — Hanoi

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Ngũ-cốc xuất cảng. — Ngũ-cốc xuất-cảng trong thượng tuần tháng décembre như sau này :

	Hương-cảng	Pháp
Gạo trắng	5.356.240 kilos	11,000 kilos
Tấm	59,570	—
Tổng cộng	5,415,810	— 11.000 —

Quyên nước lụt. — Số tiền quyên nước lụt gửi lần thứ tư lên phủ Thống-sứ ngày 12 décembre 1924 tất cả là sáu trăm tám mươi sáu đồng ở n ứng sổ quyên sau này :

Số số 562 sở A el er Maritime quyên được		23$ 00
— 565 Công-ti Bạch-thái quyên được		146 00
— 566 Mme Marie Ba quyên được		56 50
— 595 Hãng tàu Messageries Maritimes quyên được		25 00
— 625 Sở Union quyên được		10 00
— 713 Công-ti Bạch-thái quyên được		425 50
Cộng là		686 . 00

Những số tiền quyên được đã gửi lên ba lần trước, mang-đa khớ bạc số 383, 395 và 470 6.964 . 94

Tổng cộng là . . . 7.650 . 94

Đánh nhau. — Ng-thị-Luân 52 tuổi, bán h ông gà vịt ở chợ, nhà ở phố Đường-cát (An bion) có đơn thưa tên phó rèn Trần-v-Sao 31 tuổi, hiện không có công việc, cùng với tên Quít đã đi trốn đánh thị và lấy mất 5 đồng.

Giải ra ngoại châu. — Hai tên ăn mày đi lang thang trong thàn p ố đã bị bắt giải ra ngoại châu.

Ăn cắp lối mới. — Phiên tòa ngày thứ hai hôm qua có xử một việc hơi lạ là mấy tên ăn cắp dùng dao kim-cương đi cắt cửa kính các cửa hiệu buôn để ăn trộm hàng hóa. Những hiệu Kelos Frères, A-Lim, Phúc-lợi, v, v, bị mất trộm ngày nọ nay xét ra cũng là bọn chúng lấy. Dụng tâm như những quân này để đi ăn cắp thì cũng là lối mới lắm

Người đắt hành khách. — Chủ nhật 14 décembre, chuyến xe-lúp thứ nhất, chúng tôi bốn người có việc phải đáp tàu sang chợ Kiến-an được mục-kích việc sau này; bất đắc dĩ phải nói ra để ông chủ có tàu chạy đường Hải-phòng — Kiến-an biết mà khuyên bảo người làm chớ nên đối đãi với anh khách quá tr à hiếp là có lỗi và rất gi-man là e khi lọt vào mắt người ngoại-quốc.

Nguyên hữa đó có anh hàng hành tươi gánh một gánh nặng ở trên bến xuống tàu, vừa tới nơi thấy chỗ rộng đặt gánh hàng xuống thì bị ngay chủ mạch lô chạy lại tát lấy tát để rồi chửi mắng bảo phải xếp hàng chỗ khác. Chúng tôi thấy sự người đãi làm vậy bèn lấy lẽ phải trái mắng chủ mạch-lô thì bấy giờ anh hàng hành mới dám vâng tục ra mấy câu. Ấy thế mà lại có một tên dang dông cao, người đậm-đà, da ngăm đen ở trên bờ chạy xuống nói xấc láo và đe anh hàng hành nếu còn lôi t i đi sẽ quẳng ăng xuống sông.

Ôi! tàn bạo thay! vô lễ thay là lũ họ. Người ta đi tàu mất tiền, có hàng mất cước, lẽ gì mà chúng dám đánh hành khách và đe vứt hàng xuống sông! Đầu đuôi sự thực có như thế tôi dám hỏi ông chủ có tàu phân lẽ phải trái ra làm sao?

Đoàn Vinh

BẮC-GIANG

Cái nạn xe hỏa. — Số báo 2383, ra ngày thứ bảy về việc « *cái nạn xe hỏa* » c uyến xe ở Na-cham về Hanoi gần đến ga Phả-lạng-thương, kẹp phải một người con gái 17 tuổi, c ứ không phải chuyến xe ở Hanoi lên Na-cham, vậy nay đăng lại cho rõ.

VIỆC KINH-ĐÔ

Trộm xông muộn hương và thuốc chó — Muộn hương là một thứ hương của trộm đại-bợm thường dùng mà xông cho người mê-a nội, để vào n à lấy đồ. Hương ấy chẳng n ững là làm c o người p ải mê mười mà thôi, mà lại làm c o người phải hại chết đến mấy mạng nữa.

Vừa rồi ở Thạch- à thuộc huyện H. T. có n à ông k'a ở v.o giữa tr.o quanh quẽ k ông có lân cận với ai, nhà ông tuy chẳng giàu có nhưng cũng thường buôn bán sắm tiền tài và vật hạng n iều lắm. — Một hôm vào k.oảng nửa đêm cả nhà đèn ngủ yên g ấc, day có một mi a ông đang thức bỗng nghe có mùi t om lạ phảng p ất trong nhà, ông lấy làm lạ mới nghiệm t.ử xem mùi ương gì ở đâu bay đến thì càng lâu thơm càng nhiều, nhưng trong mùi hương lại có lẫn mùi nồng khiến cho người phải khó chịu, ông nghiệm kỹ t i biết là mùi muội hương, liền dạy kêu người n à thì ra người nào người nấy ngủ mê man chẳng biết gì cả, thức mãi cũng cứ nằm tro ra như chết t ôi, ông lết xác lay lắc mãi thì được vài người thức dậy, khi đã dậy thì còn mê man số sết c ẳng biết gì nữa! Ông lại đi kêu mấy con chó thử xem t i t ế ra con nào con nấy đã nằm t ẳng cẳng trào bọt mồm bọt miệng mà chết cả.

Ông b ết rằng có lẽ đại bợm đến quấy hại, ông liền thắp đèn đốt lửa rồi kêu người nhà dậy kiếm phương giải độc trừ mê rồi phải cùng nhau thức suốt sáng mà giữ trộm.

Ôi, cái nạn trộm cắp thì xứ nào chẳng có, nhưng trộm mà lại còn bỏ t uốc mê, xông mu'n hương thì t ật là khó đề phòng quá. Mong rằng quan trên ra lệnh cho kẻ thừa hành thường sức bắt dân đinh đề trừ đạo thiết mà an lương dân thì hạnh p úc biết dường nào. kẻo mà đã có lắm nơi bởi trộm bỏ thuốc mê hoặc xông muộn hương mà làm chết cho n ững người đàn bà có thai được vài tháng đều bị hư thai cả. Xem như thế thiệt là cái nạn trộm ấy là một điều đại hại nên trừ tuyệt vậy.

(Xem trang thứ tư)

AI MUỐN HỌC CHỮ NHO ?

Ai muốn học thêm chữ nho, xin cứ đến hỏi tại bản-quán, hay là đến hỏi tại n à số 13, hàng Hài (13, Rue du Coton). Trừ n ững giờ làm việc, còn thì muốn học giờ nào cũng được.

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Thưa các ngài,

Đại Hội-đồng thường niên họp ngày 26 Octobre 1924, định chia lãi mỗi cổ-phần là 8 p. 68. Bắt đầu từ mồng 10 đến 20 Décembre này, cứ từ 20 giờ đến 22 giờ xin mời các ngài lại nhà hát mà lĩnh tiền lãi. Và xin các ngài nhớ mang giấy cổ phần và giấy thuế thân hay là giấy căn-cước đi mà lĩnh, nếu không có giấy thuế thân hay giấy căn cước thì phải có hai ông hội viên làm chứng.

Nay kính đạt

Hội đồng trị-sự.

Tối thứ ba 16 Décembre 1924

TRƯƠNG-SINH

Tối thứ tư 17 Décembre 1924

ĐẶNG XUÂN

Tối thứ năm 18 Décembre 1924

MỘT TRẬN CƯỜI

Vở hát cải-lương « MỘT TRẬN CƯỜI » diễn lần nào các quý khách cũng ngợi khen và nhiều khi đông không còn chỗ ngồi.

Lần này những câu hát có sửa đổi lại ít nhiều và các hạng ghế ngồi đều giảm giá.

Bán vé từ tối thứ tư, xin quý khách lấy vé sớm kẻo hết chỗ ngồi.

Có bán vé hát tại nhà hát. Mỗi quyển 0 $ 20.

Tối thứ sáu 19 Décembre 1924

MẠC ĐÌNH CHI

Tối thứ bảy 20 Décembre 1924

QUAN-ÂM THỊ-KÍNH

Hạ giá chỗ ngồi

Trên gác và dưới nhà

Giữa gác	
Ghế mây	0 p 60
— gỗ,	0 30
Hai bên gác	
Bao lơn.	0 30
Cạnh bao lơn.	0 20
Giữa nhà	
Hạng nhất.	0 30
Hạng nhì.	0 20
Hạng ba (hai bên)	0 10

MỘT DỊP HIẾM CÓ

Thứ serge toàn laine mùi huyền — khổ rộng 140/m. Dùng may quần áo đàn ông thì thực đẹp, giá 2 $ 80 và 3 $ 50 một thước.

Hỏi xin mẫu tại hiệu : H. Vallée, 37, phố Paul Bert, Hanoi.

Xin gửi luôn cả timbre để giả lời.

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean Dupuis Phố Mới), Hanoi

MÁY NÓI SỐ 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chắn-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, đi kiểu tối muốn mong đóng khách.

Quí-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

2045 MẬU THỊNH kính cáo.

TRẢ TIỀN BẰNG TEM (timbres)

Trình các ngài duyệt-báo rằng phàm những số liền quá hai hào (0$ 20) trở lên, thì xin gửi bằng măng-đa (mandats-postes); chớ dùng gửi bằng timbres.

Những số liền trong hai hào mà trả bằng timbres xin gửi bằng tem giấn thư (timbres-postes), từ thứ 0,10 (0$ 04) trở xuống; chớ dùng gửi bằng timbres-quittances, timbres-proportionnels hay là timbres de dimension.

THUỐC MYSOL

Là thuốc chuyên trị bệnh lậu mới mắc hay đã kinh niên

Các thứ thuốc Santal không phải thứ nào dùng cũng được giống nhau đâu, vì tây cái cách cất khéo hay vụng, mới có thể trong tinh hay trong vừa. Vậy người dau cần phải kén lấy thứ thuốc nhiều chất tốt, không có những chất vô ích và những chất hại.

Chỉ có thuốc MYSOL là có 100/100 thuốc santal nguyên chất mà thôi. Vậy trong các thứ thuốc santal chỉ có thuốc MYSOL bao giờ cũng được c ng-hiệu chắc chắn mà thôi.

Bệnh lậu mới mắc phải, thì thuốc Mysol trị bệnh chóng lắm.

Bệnh lậu kinh-niên, các thuốc trong khác chữa không khỏi, thì dùng thuốc Mysol cũng hớt trông thấy. Thuốc Mysol lại được một điều không làm đau thận, đau dạ dày. Chỉ có thuốc Mysol là có tính ấy.

Đau bệnh kinh-niên, thì phải dùng một thứ thuốc thật tốt, trừ bệnh đến tận gốc rễ.

Thuốc thụt PARAT

Dùng rất tốt, Bản-hiệu không có thể đ ng hàng nghìn bức thư cám ơn, và khen ngợi của bản-hiệu đã tiếp được, song trong quyển sách con gái vào với lọ thuốc bản-hiệu có trích mấy bức thư. Xem bức thư ấy, thì rõ cái giá trị của hai thứ thuốc ấy, mà hai thứ thuốc ấy lại rẻ, vì Thuốc MYSOL giá có 1 p. 25 và thuốc thụt PARAT giá có 1 p. 10

Viết mua ngay ở hiệu bào chế **CHASSAGNE** *59, rue Paul-Bert Hanoi*

Để chậm một ngày thì bệnh lại khó chữa thêm.

TRÀ VINH-MẬU

Bản-hiệu khai-trương ở *Quảng-đông* bên *Tàu*, đã mấy mươi năm nay, có mở xưởng chế-tạo ở *Vũ-di-sơn*, chọn các thứ trà đầu-xuân thượng-hảo-hạng tại trên ngọn núi cao như liên-tâm, ô-long và thủy tiên, vân vân, dùng cách hóa-học điều chế, ai gần ai cũng biết tiếng.

Mới đây lại phát-minh một thứ trà liên-tâm nhỏ cánh, gọi là « SONG BÍ CHÍNH THÁI DANH TRÀ » cũng được nhiều qui-khách hoan-nghênh. Nay xin đem những đến riêng của trà VINH-MẬU đăng báo, để qui-khách thưởng trà không đến nỗi mua lầm.

Các chi-điểm bán trà VINH-MẬU :

Nam-định : phố Khách, số 144.
Hà-nội : phố Hàng-ngang, số 35.
Hải-dương : phố Khách, số 14.

Vinh-Mậu trà hiệu của bạch

KÝ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin các người mua báo khi có việc gì viết thư đến hỏi bản-quán, thì cho biết cái tên in ở trên giấy gửi báo, hoặc là gửi cho bản-quán cái giấy mandat đi, để cho người làm sổ tiện kiểm. Kẻo các ngài thường hay ký tên vẩn vơ, hoặc chữ quá, không sao đọc được, thành ra nhiều khi bản-quán không biết mà trả lời.

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

NAM-BẢO

16, Rue de la Soie, 16

HANOI

Bán đồ vàng, đồ bạc; các thứ mặt đá thực và giả, kính gọng đồi mồi, đồng hồ quả quít, ô dán bà, giầy cườm, giầy kim tuyến, giầy nhung, v. v.

Vàng đúng tuổi và bạc nén.

Thợ khéo kỹ công và giá thực.

3017

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi 6

Những người có tuổi, đương khi huyết khô lưu-thông được mạnh, hay sinh ra chứng nhức đầu, chóng mặt, đau lưng. Muốn khỏi những chứng ấy thì không gì bằng dùng thuốc:

Gouttes de Virginie

chỉ vài giọt khỏi ngay bệnh.

Giá bán : 1$20 một lọ

Cọp tha đi ba đợn mà không chết — Độ rày các miền sơn phận tỉnh Thừa-thiên thường có cọp về nhiều hại, tuần trước tại Đình-môn có cọp về phá nay lại ở xóm Phèn. Tại xóm Phèn nầy thuộc hạt huyện Hương-thủy là một nơi thường có bổ hoạn lắm. Cách vài hôm nay một người đi cải ở xóm ấy khi gánh gánh cải lội qua khe thì bị con cọp ở trong bụi nhảy ra vồ, anh ta ngã xuống cọp nghậm lấy về tha chạy, bọn đi cải theo sau tiếp đến cứu nạn thì con cọp tha người ấy vượt núi chạy mất. Bọn nầy theo mãi cứ dấu mèu mà đi lần vừa đi vừa la vừa đuổi hết đợn nầy đến đợn kia đã ba bốn đợn thì con cọp mới chịu thả người ấy ra mà chạy, bọn kia liền đến nơi thấy màu mè đầm đìa áo quần rách xề một cái thây nằm đó xem rất khổ hại, mới lại gần tai nghe người ấy rên rỉ biết là còn sống, bèn khiêng về nhà đồ thuốc thang một hồi tỉnh dậy thì té ra anh nầy cũng cọp tha chết day chỉ bị trọng thương ở nơi vế chưn bên tả; anh ta nói rằng khi con cọp vồ thì nó liền cắn vế anh ta, thì anh ta choàng hai tay vào lưng cọp rồi nó tha luôn, may nhờ có các người kia tiếp theo toán con cọp không cắn thêm nữa cứ tha đi hoài tha đến ba bốn đợn thì nó nhả ra mà chạy vì thế mà chưa chết, nếu không có mấy người kia thì nó đã cắn họng chết rồi.

Hiện nay đã chở người ấy tới nhà thương huộc thuốc có thể cũng lành được.

VIỆC TRUNG-KỲ

TOURANE

Không gì nhiều bằng. — Độ rày trong không có cái tin gì cho nhiều bằng tin «trộm cắp», đêm nào cũng nghe nói một vài nơi. Trộm cắp thì là một sự thường năm nào đến mùa mưa lạnh cũng có cả, nhưng năm nay nghe lắm chỗ kêu rằng chúng nó đi từng bọn năm sáu đứa có cầm dao mác, trộm mà pha cướp giật nữa, thực là những nhiễu vô cùng, mong rằng sự tuần phòng sẽ thêm nghiêm cẩn hơn nữa, thì mới thực là một điều anh phú cho dân.

Thời tiết. — «Lạnh lắm! Lạnh lắm!» ấy đó là một câu chuyện mấy hôm nay ai nấy gặp nhau cũng đều kêu van như rứa cả.

Hôm nào cũng có gió may thổi, lại sa mưa phùn lắm đêm lạnh quá ngủ không được, lại có hôm lạnh suốt đêm ngày.

Đã có hai năm nay, tỉ lệnh không biết mùa đông là gì, đến năm nay mới thấy lạnh, mà lạnh quá, có hay khí hậu đổi thay không thường; năm nay dân sự bị đói kém, mà trời lại làm lạnh lẽo như thế nầy, thực là thiệt hại cho con nhà nghèo khổ lắm vậy.

NHÀ BÁ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÁO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bệnh lậu là một bệnh rất khó chữa. Muốn cho tuyệt được nọc, tất phải tiêm thứ thuốc trừ trùng lậu (Vaccins antigonocciques). Song các tỉnh xa vì ở Hanoi, cũng ít người biết dùng cách tiêm đó.

Nếu không muốn dùng tiêm thì có thể dùng vaccins bằng thuốc viên:

Rhéantine Lumière

thuốc hoàn bằng viên.

Cách dùng: *2 viên buổi sáng.*
2 viên buổi chiều.

Giá: 1$20

NHÀ BÁ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÁO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Phàm những người làm nhiều việc phải nghĩ-ngợi thì thường hay đau về thần-kinh-hệ.

Bệnh chóng mặt, nhức đầu, sổ mũi, yếu đuối, gầy côm.

Như thế mà dùng thứ thuốc:

Glyphogenol Montès

là thứ thuốc rất thần-hiệu.

Đàn-bà trong cái thời-kỳ cho trẻ-con bú mà dùng thuốc nầy cũng tốt lắm.

CÁCH DÙNG:

Người lớn: 15 giọt buổi sáng và buổi chiều.

Trẻ con: 5 giọt buổi sáng và buổi chiều.

Giá 1$20

CÁC ÔNG NÊN ĐẾN NGAY HIỆU:

NAM-THỊNH

6, Rue des Cantonnais, 6

HANOI

Hàng rẻt mới sang — Cái mới rất khéo

Các ông sẽ có quần áo đẹp, tốt, mà giá lại rẻ.

Mau mau kẻo hết hàng tốt. 2026

ĐƯỜNG SANG LÀO

CÔNG-TY PHẠM-VĂN-PHI

Có các đường chạy thơ ở phía bắc Trung-kỳ

TỪ TH'KHEK VỀ VINH

TỪ VINH ĐI THAKHEK

Ngày thứ tư đúng 7 giờ sáng chạy lên Napé nghỉ, sang thứ năm chạy lên Thakhek rồi kịp tàu thủy lên Vientiane.

Mỗi chế nhà, chạy có một chuyến các quý-khách ai muốn đi thì xin đánh giấu-thép cho biết trước 24 giờ để bản-ty liệu xếp xe cho đủ.

Hàng tập đi . . . . . 28$00 một chỗ ngồi.
Hàng ta đi 14.00

Đường đi Huế và Tân-ly đi Nghệ-tĩnh ngày nào cũng có xe chạy, xin lấy vé trước một ngày.

Lối đánh giấy thép: PHAMVANPHI,
Vinh, Đông-hà, Tân-ly, Thakhek nay là Napé

ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET

TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẮT LÉO VÀ GAN CÓ

THUỐC PHÁP — Y PHÁT QUỐC SẢN

Cùng có bán tại Bắc-kỳ: 52 Chemin de Hanoi à Bonhoan Hanoi

RƯỢU BẠT-HẢ GET PIPPERMINT GET

rượu nầy nồng đã mất mê và mất khan tiếng.

NHÀ BÁ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÁO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Muốn chữa khỏi các bệnh về đường tiểu-tiện thì nên dùng thuốc:

ABLENNOL

là thứ thuốc chữa bệnh lậu rất thần hiệu.

Chế toàn bằng chất: Santalol
chất: Salol
và chất: Uroformine

Giá 1$ 80 một hộp

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn báo-quán gửi đến chỗ mới, thì gửi cho báo quán cái giấy quấn báo, chứa lại chỗ nào thì biên rõ rằng vào đấy, và gửi theo hai hào (0$20) bằng tem công thực, để chi tiền giấy quấn khác.

Để tư không gửi tiền theo thì sở để người ta phải tốn công hơn.

CHỢ LAN — CHỈ CÓ HIỆU BÁO CHẾ CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

LÀ Ở NGAY TRƯỚC HIỆU GODARD VÀ ĐỐI HOÀN-KIẾM TRÔNG SANG MÀ THÔI

Ở hiệu ấy có bán đủ các thứ thuốc, các đồ hóa-học, các đồ làm thuốc phào thăng-thiên, nước-hoa, xu-phòng, các đồ làm ảnh, giá tiền phải chăng.

Mua hàng nhiều có giảm giá.

Hỏi xin một quyển Ca-ta-lô, của hiệu phát không lấy tiền, thì biết được nhiều điều có ích.

Ai ở các tỉnh xa hỏi xin, thì gởi một cái tem 0$04 đến, hiệu sẽ gởi ngay cho.

LỤC-TỈNH-TÂN-VĂN NHUT-BÁO

(Xuất-bản mỗi ngày 8.500 tờ)

6 trương

GIÁ BÁN BÁO:

Một năm	12$00
Sáu tháng	6.50
Ba tháng	3.50

Báo-quán ở tại đường Catinat, số 157, Saigon (Cochinchine).

Tôn-chỉ của tờ báo là để truyền-bá tư-tưởng văn-minh của Pháp-quốc, luận về kinh-tế lý-tài, báo tin lạ xảy ra trong Đông-Pháp, mỗi kỳ đều có tiểu-thuyết. Mua báo xin gởi mandat cho M. NGUYỄN-VĂN-CỦA, chủ-nhơn thâu nhận.

Hỡi các ông mắc phải bệnh tình (lậu và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhảm, tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Đáp-cầu, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bệnh tình đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gởi lại. Cả cước độ hơn một đồng một lọ. 2023

Nhà Bán-đồ «TẤM-TẮM» Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

NHÀ BÁ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÁO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh ghịp.

Mắc bệnh ghịp, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khớp xương.

Muốn trị bệnh ghịp, chỉ có một thứ thuốc, là:

Cachets du Docteur Rascol

0$60 một ống sáu cachets

MAYENCE & C

Rue Tronchet, PARIS

Lodges Hill, LONDRES

GIỜ VỀ GIÀ

thì thường hay váng đầu, tức hơi chóng mặt, luôn luôn, đau thân, đi táo, hay mệt và khó chịu trong người. Lúc bấy giờ thì những chứng tụ máu lại càng hay có. Khi ấy nên nóng thuốc điều hòa mà các lương-y ai cũng cho là công-hiệu. Thuốc ấy là:

Dépuratif Richelet

rất công-hiệu trong những bệnh tả kể ra trên này. Dùng nó thì kinh-nguyệt điều hòa, không làm đau đớn gì cả. Thuốc nầy lại rất hiệu trong những bệnh sau nầy: đau xương, tụ máu ở các huyết-quản và các tiểu-bệnh ngoài da như là hắc-lào, mụn con, các nốt mẩn, vân vân. Thuốc nầy bán ở các hàng lục-hợp to và các hàng thuốc vật.

Bao giờ cũng công hiệu

Từ rầy không có bệnh sổ mũi giai giẳng, bệnh ho khó chữa, những cơn hen-xuyễn đau-đớn nữa, là nhớ về có thuốc:

SIROP NOFAL

Thuốc ấy rất mạnh mà giá lại rất rẻ, vì mỗi lọ chỉ bán có 0$ 50

Thuốc ấy chỉ ở hiệu Bảo-chế CHASSAGNE 59 phố Paul-Bert, có bán mà thôi.

CENO KOLA COCA

RƯỢU BỔ

J. BLANC (*dệ nhất hạng bảo-chế*)

Ông L. BLANC (*người nối-nghiệp*)

HANOI (Bắc-kỳ)

chế ra

Giá bán 2$40 một lit

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con

每晨午各服每各服之瞬間飲咳稍

Bán tại Hiệu Bảo-chế J. BLANC

2099 31 phố Trống tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi

Trừ ngay cái nạng nè làm cho khó tiêu-hóa! Trừ mọi sự đau đớn đi! Chữa bệnh đau dạ dày đi! DÙNG THUỐC:

POUDRE ST ANDRE

Thuốc thần-hiệu, mua lại rẻ tiền 0$85 một lọ 100 liều

Hiệu bào chế CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, ở trước hồ Hoàn kiếm trông sang

AI MUỐN LÀM GIÀU

Bỏ ra 20 quan mà may ra được

500.000 quan

Mua một cái trái-đơn của CÔNG-TY PANAMA có rút sẽ đề hoàn lại (Obligation Panama, à lots). Lúc mua phải nộp ngay 20 quan, còn thì 17 tháng mỗi tháng nộp 20 quan, theo như lệ định trong luật. Như vậy mỗi ngày đề dành mấy xu, có thể trở nên giàu có được).

Hễ nộp tiền đầu là được ngay cái sổ trái-đơn mà riêng mình được quyền rút luôn, như là mình đã nộp hết tiền rồi vậy, và đến lúc trái-đơn trúng số về là mình được hưởng nguyên cả tiền lẫn lời. Mỗi tuần đơn trước sau thế nào cũng trúng một lần từ 100.000 trở xuống đến 1.000 quan, không có thể cũng được hoàn lại là 400 quan. Mỗi năm có hai lần rút số, hơn 8 triệu lần.

Như vậy mua trái-đơn thế nào cũng lợi, không khi nào thiệt.

CÓ NHỮNG LỜ SAU NÀY:

250 lần	500.000 quan		250 lần	2.000 quan	
750 lần	250.000 —		1.250 lần	1.000 —	
250 lần	100.000 —		13.200 lần	500 —	
200 lần	10.000 —		1.700.000 lần	400 —	

Người có trái-đơn được hy vọng hơn số đông cho nên lời có thể nhỏ mà vẫn nhiều.

Cần là được tinh nguyện viên, không phải trả tiền. Các số trong bằng ấy đồng nhỏ nhỏ một cái trái-đơn đã tại chỗ ngân hàng, các nhà có lời đều có thể đến mua được, theo như điều khoản trong bản luật riêng ngày 12 Mars 1900. Bản luật ấy là một bản luật bảo chứng, ấn định cho các nhà có trái đơn, không có điều gì phải nghi ngại cả.

Năm nào cũng có 15 Février, 15 Mai, 15 Août, 15 Novembre thì rút số.

Các ngài muốn dự các cuộc rút số hãy gởi ngay 20 quan đến nhà

BANQUE NOUVELLE, 3 Rue Papère, MARSEILLE, France

R. C. MARSEILLE 6576

Imprimerie du Trung-Bắc-Tân-Văn

Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)